

رام - دهم آبان

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادر) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادر برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنادردهی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی ای معنادر از سالگرد رخدادهای معنادر تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

دهم آبان

احتمالا در حوالی این روز بوده که در سال ۵۲۲ پیش از میلاد مردی به نام آثرین (آذرین) پسر اوپدرمه، که از اسم خودش و پدرش پیداست که پارسی یا مادی بوده، در خوزستان سر به شورش برداشت و خود را شاه ایلام خواند، و این بلافاصله پس از آن بود که خبر کشته شدن گوماته بردیا به دست داریوش بزرگ در میان مردم ایلام انتشار یافت.

نزدیک به پانصد سال بعد، کراسوس که یکی از سه فرمانروای روم بود در حوالی این روز با سپاه بزرگش رم را ترک کرد و به سوی ایران لشکر کشید. او در سپاهش سی و پنج هزار لژیونر پیاده، چهار هزار سواره، و چهار هزار پیاده‌ی سبک‌اسلحه داشت و به این ترتیب شمار سپاهیان‌ش چهل و سه هزار تن بود. پسرش هم تا سال بعد با هزار سوارکار گل در سوریه به او ملحق شد. وقتی او در خاک سوریه پیاده شد، سپاهی از متحدان یونانی و شش هزار سوارکار ارمنی از طرف آرتاواز نیز به ارتش‌اش ملحق شدند. این ارتش عظیم چندی بعد در حران از ارتش ده هزار نفره‌ی ایران به فرماندهی سورن شکست خوردند و همگی کشتار شدند.

در دهم آبان سال ۵۹۳ هجری خورشیدی بندر سینوپ در شمال آناتولی تسلیم سلجوقی‌ها شد و به قلمرو ایشان پیوست. در ۱۳۰۰ میرزا علی اکبر خان معروف به مدعی العموم (بعدها علی اکبر داور) که مدت ده سال به تحصیل علم حقوق در سوئیس اشغال داشت، به ریاست کل معارف برگزیده شد، در ۱۳۰۱ با کناره‌گیری سلطان محمد ششم، نظام سلطنتی عثمانی منقرض شد، و در ۱۳۰۵ قانون نظام وظیفه برای نخستین بار اجرا شد و دولت از کل مردان جوان سربازگیری کرد.

در ۱۳۰۷ آتاتورک فرمان داد استفاده از الفبای پارسی و خط کهن رایج در قلمرو عثمانی ممنوع شود و به جای آن نوشتارها با خط لاتین ثبت گردد. این قانون که تا به امروز پابرجاست به گسست تاریخی هویت مردم ترکیه، پایین آمدن سطح دانش عمومی و رکود چشمگیر علوم در این قلمرو منتهی شد. در ۱۳۱۶ هم بلشویک‌ها در منطقه‌ی آران کشیش‌های لوتری را به همراه رهبرشان پاول هامبرگ اعدام کردند.

در ۱۳۱۸ محمدرضا پهلوی که ولیعهد بود با فوزیه دختر شاه مصر ازدواج کرد (تصویر زیر) و به این مناسبت مراسم باشکوهی در ورزشگاه امجدیه برگزار کردند. در ۱۳۲۳ در پی آشوبهای جنگ جهانی دوم

۷۳۳ کودک لهستانی پناهنده به ایران به قم فرستاده شدند و به تدریج تا سه سال بعد به زلاند نو کوچ کردند. در ۱۳۳۸ هم نیروهای ساواک در یک عملیات ضربتی اعضای اصلی حزب دموکرات کردستان را دستگیر کردند. شمار کل اعضا و هواداران این حزب در این تاریخ سه هزار نفر بود.

در دهم آبان سال ۳۶۵ میلادی قبایل آلمانی از رود راین رد شدند و به استان رومی گل حمله بردند. والتینیان امپراتور روم به پاریس رفت تا با آنها مقابله کند. در ۳۷۵ هجری خورشیدی برای نخستین بار کلمه‌ی *Ostarrîchi* (اتریش) در یک فرمان از امپراتور روم اوتوی سوم ثبت شد، و در ۷۳۴ هوگنوها که پروتستان‌های فرانسوی بودند کوچ‌نشینی ریودوژانیرو را در برزیل تشکیل دادند.

در همین روز به سال ۱۱۳۴ لیسبون به خاطر یک زلزله‌ی شدید و تسونامی ویرانگر به کلی نابود شد و بین شصت تا نود هزار تن از ساکنانش کشته شدند (تصویر بالا). این فاجعه‌ی طبیعی یکی از دلایلی بود که باعث شد اندیشمندان اروپایی در عقلانی بودن سیر حوادث طبیعی و خیرخواهانه بودن مشیت الهی تردید کنند.

در ۱۱۷۹ جان آدامز اولین رئیس جمهور آمریکا بود که در محل اقامت نوسازی اقامت کرد که بعدتر به کاخ سفید تبدیل شد. در ۱۱۸۴ ناپلئون به اتریش حمله کرد، و در همین روز در ۱۱۹۳ پس از شکست ناپلئون دولتهای پیروزمند در کنگره‌ی وین نقشه‌ی اروپا را از نو ترسیم کردند. در ۱۲۷۳ تزار الکساندر سوم

درگذشت و پسرش تزار نیکلای دوم به تاج و تخت روسیه دست یافت، و در ۱۲۹۰ در جریان جنگ ایتالیا و لیبی اولین جنگ هوایی همراه با بمباران توسط هواپیماهای ایتالیایی انجام پذیرفت و خلبانی به نام گیولیو گاووتی چند بمب کوچ بر جبهه‌ی لیبی فرو ریخت.

در ۱۳۳۳ جبهه‌ی آزادیبخش ملی الجزایر اولین عملیات برای بیرون راندن فرانسویان را انجام داد، در ۱۳۳۴ جنگ ویتنام آغاز شد، هشت سال بعد در ۱۳۴۲ نظامیان در ویتنام جنوبی کودتا کردند، و در ۱۳۵۸ طی کودتای دیگری کلنل آلبرتو ناتوش در بولیوی دولت قانونی والتر گوارا را با خونریزی زیاد سرنگون کرد. در ۱۳۷۲ هم پیمان ماستریخت بسته شد و روند اتحاد اروپا به طور رسمی آغاز شد.

تزار نیکولای دوم

جان آدامز

گیولو گاووتی و هواپیمای بمب‌افکن‌اش

دهم آبان در تاریخ علم و هنر و فرهنگ نیز روزی مهم بوده است. در ۶۹۱ سقف صومعه‌ی سیستین که به دست میکل‌آنژ نقاشی شده بود برای تماشای همگانی گشوده شد، در ۶۹۹ فردیناند ماژلان در جریان نخستین سفر دریایی به دور دنیا آبراهه‌ی ماژلان را کشف کرد که در پایین آمریکای جنوبی قرار داشت و اقیانوس آتلانتیک و آرام را به هم متصل می‌کرد. در ۹۸۳ تراژدی اتلو اثر شکسپیر برای نخستین بار به نمایش درآمد (تصویر بالا)، و در ۱۱۶۹ ادموند برک رساله‌ی «تاملی در انقلاب فرانسه» را نوشت و شعارهای انقلابیون را فاجعه‌آمیز دانست.

در ۱۲۲۷ اولین مدرسه‌ی پزشکی برای زنان در بوستون گشایش یافت، در ۱۲۴۹ اولین پیش‌بینی هواشناسی توسط دفتر هواشناسی آمریکا انجام شد، در ۱۲۷۳ ادیسون از بانوی هفت‌تیرکشی به اسم آنی اوکلی فیلم گرفت و همین باعث شد بوفالو بیل او را در نمایش غرب وحشی خود استخدام کند، و در ۱۲۷۶

برای نخستین بار تصویری از پستان برهنه‌ی یک زن به طور رسمی به چاپ رسید. این عکس در شماره‌ای از مجله‌ی National Geographic منتشر شد. در ۱۲۷۶ هم کتابخانه‌ی کنگره‌ی آمریکا بر عموم مردم گشوده شد.

آنی اوکلی

سقف صومعه‌ی سیستین

در ۱۳۲۰ آنسل آدامز عکسی از طلوع ماه بر فراز نیومکزیکو گرفت که به یکی از مشهورترین عکسهای تاریخ تبدیل شد، در ۱۳۲۴ روزنامه‌ی رسمی کره‌ی شمالی که امروز رودونگ سین‌مون نامیده می‌شود، برای نخستین بار با نام چونگ‌رو انتشار یافت، و در ۱۳۲۹ پاپ پیوس دوازدهم وقتی حکمی درباره‌ی جوهر مریم مقدس صادر کرد، ادعا کرد که از معصومیت و خطاناپذیری الاهی برخوردار است.

در ۱۳۴۲ بزرگترین رادیوتلسکوپ جهان در رصدخانه‌ی آلسیبو در پورتوریکو شروع به کار کرد، و در ۱۳۴۷ نظام رده‌بندی اتحادیه‌ی فیلم‌سازان آمریکا شروع به کار کرد. این شیوه در واقع روشی برای سانسور

فیلمهایی است که محتوای خشن یا ضددینی دارند. در ۱۳۶۱ هم با تاسیس کارخانه در مریلند، شرکت هوندا اولین صنعت آسیایی شد که خودروهایش را در خاک آمریکا تولید می‌کرد.

رادیوتلسکوپ آلسیبو

عکس آدامز از ماه بر فراز نیومکزیکو

در روز دهم آبان این شخصیت‌های در قلمرو ایران زمین زاده شدند: احمد مختار پاشا سردار و صدراعظم عثمانی (۱۲۱۸)، ابوالفتح میرزا سالارالدوله دولتمرد قاجاری مخالف مشروطه (۱۲۶۰)، آیت‌الله شیخ محمدعلی اراکی (۱۲۷۵)، ادوارد سعید (۱۳۱۴)، و رفیق حریری نخست وزیر لبنان (۱۳۲۳). در همین روز عبدالمجید میرزا عین الدوله صدراعظم قاجاری (۱۳۰۲) در فقر و تنگدستی درگذشت و و حبیب الله خان گلکانی (۱۳۰۸) هم در کابل جان سپرد. در میان ایرانیان هم دالای لامای یازدهم به سال ۱۲۱۷ در این روز زاده شده و دیل کارنگی در ۱۳۳۴ و ازرا پاوند در ۱۳۵۱ در گذشته‌اند.

دیل کارنگی

رفیق حریری

احمد مختار پاشا